

TÓTH ATTILA

A MAGYAR KÓRUSÉNEKLÉS MÚLTJA ÉS JÖVŐJE KOLONBAN

A fenti címet viselte az a fesztivál, amely 2022. szeptember 9. és 11-e között valósult meg a zoboraljai magyar faluban, Kolonban, az alapításának 50. évfordulóját ünneplő koloni Zobor Hangja Vegyeskar szervezésében. Bár hivatalosan a kórus tavaly jubilált volna, a járványügyi helyzet miatt idén került sor az ünneplésre, az emlékezésre.

A fesztivált hosszas előkészületek előzték meg, hiszen többnapos rendezvényről volt szó. Az ünnepség programja előtt és alatt megtekinthető volt a *Megérint a múlt* c. kiállítás, amely a kórus életéből és sikereiből nyújtott ízelítőt. Emellett két kórustag éneket tanított a helyi alapiskola diákjainak, hogy ők is megtapasztalják azt a csodálatos érzést, amely az egytténeklésből, a közös harmónia megalkotásából fakad.

A fesztivált az Open Singing – öröme néklés nyitotta meg péntek este a „Bórosban”, azaz a koloni szabadtéri színpadon Tokaj Város Vegyeskarának közreműködésével. Az ünnepi hangverseny szombaton 16:00-kor vette kezdetét a telt házas koloni Szent István-templomban. A tokaji kóruson és az alapiskolás gyermekeken kívül a negyedi Napsugár Nők is fellépett. A fergeteges ünneplés, a kórus köszöntése, valamint az oklevelek, emléktárgyak átadása a kultúrházban folytatódott éjfélig. Vasárnap – utolsó programként – Tokaj Város Vegyeskara tett szolgálatot a szentmisén, majd rövid koncertet adott a templomban.

A születésnap koncert csak bizonyította, hogy az elmúlt öt évtized odaadó és kemény munkája egy fergeteges koncert-élményben terem gyümölcsöt. Idézet az egyik résztvevőtől: „Aki ott volt, átélhette az érzelmek széles skáláját, ahogy libabőr járta át a vendégsereget. Köszönjük, hogy falunkat ilyen magas színvonalú előadásokkal képviseltek nemcsak itthon, de külföldön is.” Hálásak vagyunk minden támogatóknak, Kolon Község Önkormányzatának és a Kisebbségi Kulturális Alapnak, akik támogatása nélkül nem jöhetett volna létre a fesztivál.

Hogy hangot adjak elismerésemnek és hálámnak, a következő sorokban a kórus életéről, annak megalakulásáról és működéséről írnék. A mai időkben, amikor már-már az erkölcstelen válik erkölcsössé, tiszteletre méltónak tartom, hogy egy maréknyi magyar falusi énekkar – Csáb, Pered, Negyed, Zsére, Kolon – még mindig elhivatottan gazdagítja a szlovákiai magyar kulturális életet. Azt gondolom, Kodály Zoltán szíve még most is örülhet, hogy e táj népének dalkincseit még őrzik a kórusok.

A Zobor Hangja Vegyeskar immár 50 éve működik, fennállását szerencsére nem szüntette meg a járványhelyzet sem. A Csemadok koloni alapszervezete 1970 telén kezdeményezte az énekkar létrehozását, így az 1971-ben alakult meg Dunajszky Géza karnaggal az élén, 45 taggal. 1990-ig a vegyeskarnak 86 fellépése volt: a Nyitrai járás számos faluján és Nyitrán kívül szerepelt többek között Losoncon, Léván, Sókuszlócén, Galántán, Felsőpatonyban, Füleken, Dunaszerdahelyen, Érsekújvárott, a magyarországi Zalamórámban és Lakiteleken. A bársonyos forradalom után azonban a politikai szétforgácsolódás idejében kis ideig szünetelt.

E helyt kötelességemnek érzem megemlíteni Sándor János nevét is. Ő volt az, aki kezdeményezte az énekkar létrejöttét, és haláláig tagja volt az énekkarnak. Olyannyira a szíven viselte a kórust, hogy hosszú évekig írta a tagok névsorát, s mintegy erkölcsi jutalomban részesítette azt, aki a legkevesebbet hiányzott. Számon tartotta azokat a műveket, amelyeket betanultunk, szervezte a rendezvényeket – egy szóval nélküle alig ünnepelhettünk volna. Az alapító tagok között nagy örömünkre a fesztiválon jelen lehetett még Buday Rozália, Brath Teréz és Balkó Ferenc. Ahogy már említésre került, a kórus 1990-ig többé-kevésbé rendszeresen működött, majd 1999-ben alakult újra.

Az évek során több karnagy vezette a kórust. A leghosszabb ideig Dr. Simek Viktor állt a kórus előtt, majd Józsa Mónika tanítványai vették át a karnagy pálcat. Sorrendben: Bús szül. Brath Gabriella, Szolárd szül. Balla Viktória, Varga Imre és Varga szül. Tóth Hajnalka. 2013-tól, csaknem 10 esztendeje a kórus karnagya Csáky Antal.

Az évek során több karnagy vezette a kórust. A leghosszabb ideig Dr. Simek Viktor állt a kórus előtt, majd Józsa Mónika tanítványai vették át a karnagy pálcat. Sorrendben: Bús szül. Brath Gabriella, Szolárd szül. Balla Viktória, Varga Imre és Varga szül. Tóth Hajnalka. 2013-tól, csaknem 10 esztendeje a kórus karnagya Csáky Antal.

Az évek során több karnagy vezette a kórust. A leghosszabb ideig Dr. Simek Viktor állt a kórus előtt, majd Józsa Mónika tanítványai vették át a karnagy pálcat. Sorrendben: Bús szül. Brath Gabriella, Szolárd szül. Balla Viktória, Varga Imre és Varga szül. Tóth Hajnalka. 2013-tól, csaknem 10 esztendeje a kórus karnagya Csáky Antal.

A kórus működése alatt hat aranykoszorús minősítést szerzett a Kodály Napokon. Rengeteg fellépést, fesztivált tudhat maga mögött. Mindent természetesen nem kívánok részletezni, ám kiemelnék néhány fontos rendezvényt. A kórus társ-szervezője volt a Zoboraljai Bárdos Lajos Kórusfesztiválnak, valamint megvalósított három Zoboralji Kórusfesztivált. Segítője volt annak, hogy a nyitrabajnaiak felfedezhették Harmat Artúrt, falujuk szülöttjét. Ősztönzésünkre közös koncertet adtunk Nyitrabajnában (Bojna) és Budapesten. Felejthetetlenek továbbá számunkra a koncertek a Mátyás-templomban, az egri vár alatt, a tokaji színházban, Lyonban, a balatonfelvidéki barátaink falunapjain, a keleti végeken – Borsi környékén. Szép emlék a dorogi nemzetközi hangverseny, a Szíjjártó Jenő tiszteletére rendezett emlékhangverseny Zsérén, de emlékezetes marad az esztergomi bazilika előtti téren a nemzetközi éneklés is, ahol öt más nemzetiségű énekkarral együtt mindenki a maga nyelvén énekelte a Nabuccot – felszabadulva, a mindennapi hajszából, „rabszolgasorból” felocsúdva. A legutóbb egy prágai nemzetközi kórusfesztiválon vettünk részt, ahol közös koncertet adtunk 9 európai kórossal a Városi Könyvtárban, majd az evangélikus Szent Szalvátor-templomban. Szinte áradt, hömpölygött a harmónia a templom jó akusztikájú boltívei alatt. Lélekemelőek voltak az ádventi időszakban rendszeresen megszervezett hangversenyek, amelyekkel mi is Krisztus születését készítettük elő.

Egy-két baráti kapcsolatot is megemlítenék, hiszen néhány énekkarral emberöltőnyi kapcsolatunk van. 25 éve kötöttünk barátságot a Mosonmagyaróvári Nagycsaládos Énekkarral, amely máig példakép a számunkra. Itt láthattuk, hogyan fér el akár három generáció is a színpadon együtt, énekelve. 20 éve tart a barátságunk a Tokaj Város Vegyeskarával. E kórossal minden két-három évben találkozunk.

Az egymást váltó fiatal karnagyaink más-más felfogásban vezényelnek, de mindig igyekeznek kihozni a szerző által ihletett elképzeléseket. Mindegyik karnagyunkról elmondhatjuk, hogy a kórusművek interpretációja során kiérezhető a szív és lélek összhangása. Ami a repertoárt illeti, a hagyományos Kodály-, Bárdos-, Kocsár-, Tillai-művek és a szakrális művek mellett (a Miatyánkot francia és szuahéli nyelven is énekeljük) egyre több modern kortárs művet tanulunk. Így például megszólal a Glow, a Jingle Bell, a Lemon Tree vagy a Reszkesetek betörők! filmzenéje, a Carol of the Bells, amit a fiatal közönség nagyon élvez. Nagy lelkesedéssel énekeljük a kortárs magyar zeneszerző, Tóth Árpád műveit (Álom; Az ezeréves tölgy; Mária, Mária). A betanult számok számbelileg már az ezredfordulón túl voltak a százon, de mára már havonta egy-két új énekszámmal gyarapodik a repertoár. E modern zsánerek azért is fontosak, hogy hatékonyabban be tudjuk vonni az ifjúságot. Talán ez részben sikerült is. Mi is bizonyíthatja ezt jobban, mint az, hogy a jubiláló hangverseny szereplő alapiskolás gyermekek szeretnék majd egyszer a kórusban énekelni.

Végezetül mit is kívánhatnék egyebet, mint további sikeres munkát, számos fellépési lehetőséget és sok új lelkes tagot! S hogy méltó szavakkal zárjam soraimat, J. Moore An Irish Blessing c. kórusmű szavaival szeretném buzdítani az ünneplő koloni Zobor Hangja Vegyeskart: „Hordozzon továbbra is a tenyerén az Isten!”

